

ОГЛЯД СИТУАЦІЇ: війна в Україні призвела до руйнувань або пошкоджень понад 2 млн одиниць житла, згідно з [Третьою швидкою оцінкою завданої шкоди та потреб на відновлення](#). Відповідно, мільйони українців потребують різних типів підтримки у сфері житла. Через програму допомоги з житлом УВКБ ООН підтримує такі групи населення:

- Люди на територіях, які й далі потерпають від наслідків бойових дій, та потребують допомоги з проведенням термінових ремонтів житла.
- Люди, які залишилися або повернулися до пошкодженого житла на постраждалих від війни територіях та потребують підтримки з ремонтом.
- Люди, які упродовж тривалого часу є внутрішньо переміщеними особами та потребують окремого або комунального житла на середньо- та довгостроковий період.

Постраждали від війни люди в Харківській області отримують допомогу з ремонтом своїх домівок у рамках пілотного проєкту «Майстерня на колесах». Проєкт впроваджується партнером УВКБ ООН «Янголи спасіння». © «Янголи спасіння»/Олексій Гутник

Програма допомоги з житлом від УВКБ ООН в Україні. Програма спрямована на забезпечення доступу до належного житла для найбільш вразливих верств, які постраждали від війни (наприклад, внутрішньо переміщені особи, або люди, які залишилися в місці постійного проживання, або повернулися з місць, де перебували під час переміщення). Згідно з [Регіональним звітом УВКБ ООН щодо намірів №5](#), внутрішньо переміщені особи (ВПО) повідомили, що доступ до засобів для існування та житла є ключовим чинником для довгострокового та гідного повернення. УВКБ ООН використовує підходи з урахуванням місцевої специфіки та які сприяють відновленню і реалізації довгострокових рішень.

Надання наборів для екстреного ремонту житла (доремонтних матеріалів) та будівельних матеріалів:

Цільовий показник на 2024 р.:

288 000 людей

- ➔ **Набір для екстреного ремонту житла (доремонтних матеріалів) та будматеріали:** у першому кварталі 2024 року майже 14 000 домогосподарств та 27 000 осіб отримали допомогу з екстремим ремонтом житла через партнерів УВКБ ООН. Крім цього, підтримку було надано для понад 180 об'єктів цивільної інфраструктури (освітні, медичні, адміністративні об'єкти та об'єкти історичної спадщини) по всій Україні. Для забезпечення ефективного реагування в надзвичайних ситуаціях на місцях УВКБ ООН надало партнерам 18 600 наборів для екстреного ремонту (доремонтних матеріалів), понад 39 800 OSB панелей, 23 000 листів брезенту та 438 рулонів прозорої поліетиленової плівки. На кінець березня 2024 року УВКБ ООН та партнери надали допомогу з ремонтом у 17 областях, найбільша частка якої припадає на Донецьку (31%), Харківську (23%), Херсонську (18%), Сумську (9%) та Дніпропетровську області (6%).
- ➔ **Допомога з монтажем після надання набору для екстреного ремонту (доремонтних матеріалів):** УВКБ ООН почало надавати новий різновид допомоги з ремонтом житла для вразливих верств населення, а саме послуги з монтажу після надання будівельних/доремонтних матеріалів. У першому кварталі 2024 р. понад 250 людей отримали таку допомогу від виконавчих партнерів УВКБ ООН.

Довгострокові ремонти житла:

Цільовий показник на 2024 р.:

139 320 людей

- ➔ **Ремonti із залученням підрядників:** національні будівельні компанії, з якими УВКБ ООН уклало договори, відремонтували будинки 770 домогосподарств, які складаються з 2 047 людей.
- ➔ **Матеріали для ремонтів:** 430 домогосподарств у складі 1 093 осіб отримали надійні матеріали для ремонту будинків, такі як покрівельні матеріали, дошки, двері та вікна, гідро- та теплоізоляційні матеріали, тощо.
- ➔ **Майстерні на колесах:** послуга, яка додатково надається після надання матеріалів для ремонту житла. У 126 домогосподарствах було проведено ремонт покрівель та становлено 1 500 вікон та дверей. У рамках цієї нової ініціативи вразливі верстви отримуватимуть технічні поради, інструменти та послуги з монтажу.

Поліпшення умов проживання та збільшення кількості місць у місцях тимчасового проживання ВПО:

Цільовий показник на 2024 р.:

114 905 ВПО буде надано нове житло або забезпечено покращені умови проживання

- ➔ **Поліпшення умов проживання та збільшення кількості місць у місцях тимчасового проживання (МТП) ВПО:** УВКБ ООН та партнери проведуть ремонтні роботи в 9 МТП у Вінниці, Запоріжжі, Полтаві та Харкові з метою покращення умов проживання, водопостачання, санітарії та гігієни (WASH), доступності для людей з інвалідністю та безпеки на території, а також збільшення кількості спальних місць. Наразі партнери у Харкові та Запоріжжі проводять технічну оцінку, а підрядники УВКБ ООН почали ремонтні роботи в МТП у Вінниці та Полтаві.
- ➔ **Ремonti сільських будинків для ВПО:** УВКБ ООН та партнери проводять оцінку наявних одиниць житлового фонду, які обрали ВПО для довгострокового проживання в західних та центральних регіонах України. Партнери провели оцінювання 35% запланованих до ремонту домогосподарств у першому кварталі року та почали процес закупівель для ремонтів.
- ➔ **Ініціатива щодо допомоги з орендою житла:** УВКБ ООН та партнери започаткували програму допомоги з компенсації вартості оренди в 11 областях західної, південної та центральної України. Внутрішньо переміщені сім'ї, які проживають в МТП та шукають альтернативні варіанти житла, отримають допомогу у вигляді компенсації вартості орендної плати протягом 6 місяців, включно з депозитом на проживання та комунальними послугами. Програма допомоги з орендою житла спрямована на пошук альтернативних житлових рішень - після розгляду кожної окремої справи буде запропоноване рішення, адаптоване під кожну конкретну ситуацію.

→ Кластер з питань житла та непродуктивних товарів:

Кластер з питань житла та непродуктивних товарів в Україні очолюється УВКБ ООН, а Данська рада у справах біженців та ГО «Людина в біді» є співголовами (на національному рівні та на сході країни). До складу Кластеру входять приблизно 145 партнерів, які співпрацюють для досягнення трьох цілей, викладених у Плані гуманітарних потреб і реагування на 2024 р. Чотири регіональні хаби Кластера діють у Львові, Одесі, Дніпрі та Чернігові. У 2024 р. Кластер планує надати допомогу у сфері житла та непродуктивних товарів 3,91 мільйону українців, що вимагає фінансування у розмірі 604 млн дол. США. Для ознайомлення з панеллю «5W», інформаційними довідками та рекомендаціями з конкретних питань, перейдіть за посиланням.

Для людей, які втратили свої будинки:

УВКБ ООН надає модульні збірні будинки українського виробництва постраждалим сім'ям, чиє житло було зруйновано, та встановлює їх на їхніх земельних ділянках. Завдяки цьому, сім'ї можуть залишитися або повернутися додому за бажанням. Модульні будинки є довгостроковим рішенням, яке забезпечує основу для відновлення життя цих сімей та дає їм змогу залишитися у своїх громадах.

«УКРАЇНА - ЦЕ ДІМ» - це платформа для співпраці під керівництвом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України та УВКБ ООН. Платформа була започаткована з метою покращення доступу до житлових рішень для людей, чії домівки були пошкоджені або зруйновані під час війни, зокрема біженців та ВПО, які прагнуть повернутися додому. Платформа поєднує діяльність Уряду щодо розробки механізмів компенсації для людей, чиє житло було пошкоджено або зруйновано під час війни, та багаторічне лідерство УВКБ ООН у зоні відповідальності Кластеру з питань житла в Україні, з урахуванням можливостей співпраці з низкою місцевих, національних і міжнародних організацій. Відповідно до загальних цілей і бачення, викладених в урядовому Плані відновлення України, а також встановленої пріоритетності ремонтів та відновлення житла, платформа «Україна - це Дім» сформує ефективний інструмент для об'єднання ресурсів, зокрема приватного сектору, з метою координації та спрямування підтримки на відновлення житла з використанням нових технологічних, інноваційних та сталих підходів.

Цільові напрямки діяльності:

Надання наборів для екстреного ремонту житла (доремонтних матеріалів) та будівельних матеріалів

- Постраждалі домогосподарства або сім'ї, які повернулися до місць постійного проживання в районах, які й далі потерпають від бойових дій.
- Райони, постраждалі від обстрілів та ракетних ударів.
- Регіони: північні, південні та східні.
- Області: Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська та Чернігівська.

Довгострокові ремонти житла

- Райони, у яких люди залишилися або повернулися до місць проживання, постраждалих від обстрілів.
- Надання пріоритету у визначенні найбільш вразливих людей або тих, які найбільше потребують допомоги.
- Регіони: північні, південні та східні.
- Області: Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська та Чернігівська.

Житло для ВПО

- ВПО, яким потрібно житло, в умовах довготривалого переміщення в регіонах з обмеженим житловим фондом або обмеженою кількістю соціального житла.
- Пріоритет надаватиметься МТП, визначеним центральними та місцевими органами влади, та які будуть функціонувати в середньостроковій перспективі
- Регіони: східні, західні та центральні.
- Області: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Черкаська та Чернівецька.

Співпраця з урядом та обласними органами влади:

УВКБ ООН співпрацює та координує свою діяльність із центральними та обласними органами влади для забезпечення узгодженості та взаємодоповнюваності діяльності щодо допомоги із житлом. УВКБ ООН підписало Меморандуми про взаєморозуміння з ключовими міністерствами та обласними адміністраціями, зокрема:

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України:

16 квітня 2022 року УВКБ ООН та Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України підписали Меморандум про взаєморозуміння, який встановлює напрями співробітництва, зокрема діяльність із мапування із зазначенням будівель, які не експлуатуються та які можуть бути переобладнані або перепрофільовані для проживання людей, які втратили своє житло.

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України:

25 січня 2023 року УВКБ ООН та Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України підписали Меморандум про взаєморозуміння з метою покращення забезпечення житлом людей, які були вимушені залишити свої домівки через війну, за програмою «Україна – це Дім».

Міністерство соціальної політики України:

28 серпня 2023 року УВКБ ООН та Міністерство соціальної політики України підписали Доповнення до Меморандуму про взаєморозуміння щодо співпраці у напрямку покращення умов проживання ВПО, зокрема в санаторії «Слава», та надання мешканцям санаторію кращого доступу до послуг соціального захисту.

Міністерство освіти і науки України:

19 жовтня 2023 року УВКБ ООН та Міністерство освіти і науки України підписали Меморандум про взаєморозуміння, спрямований на зміцнення співпраці для надання ВПО можливостей отримання гідного житла та сприяння доступу до освіти в умовах війни. УВКБ ООН та Міністерство погодили проведення ремонтів гуртожитків навчальних закладів, які наразі слугують місцями тимчасового проживання для ВПО. Меморандум про взаєморозуміння гарантує, що такі гуртожитки можна буде використовувати у якості МТП до кінця воєнного стану та продовж одного року після його закінчення, щоб забезпечити для ВПО певний рівень захищеності.

Досягнення у 2023 році:

У 2023 р. УВКБ ООН разом із партнерами надало підтримку у вигляді:

- 83 737 наборів для екстреного ремонту житла (доремонтних матеріалів) для 172 483 людей.
- довгострокових ремонтів 22 221 будинку/квартири (59 451 особа), зокрема були встановлені модульні будинки.
- 8 813 людей отримали нове житло або покращенні умови проживання.